

PARTER**Klagande**E.ON Energidistribution AB
205 09 Malmö**Motpart**1. Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna2. Bostadsrättsföreningen Sjöallén
Sjöallén 10 B
434 31 Kungsbacka**ÖVERKLAGAT BESLUT**Energimarknadsinspektionens beslut den 14 maj 2024 i ärende nr 2023-103696, se bilaga 1**SAKEN**

Undantag från kravet på nätkoncession

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Energimarknadsinspektionen (*Ei*) beslutade den 14 maj 2024, efter ansökan av Bostadsrättsföreningen Sjöallén (*Föreningen*), att ledningsnätet inom fastigheten [REDACTED] skulle omfattas av undantag från kravet på nätkoncession. E.ON Energidistribution AB (*E.ON*) har nu överklagat *Ei*:s beslut.

YRKANDEN M.M.

E.ON har yrkat att mark-och miljödomstolen ändrar *Ei*:s beslut på så sätt att ledningsnätet inom fastigheten [REDACTED] inte omfattas av undantag från kravet på nätkoncession. *E.ON* har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Grundläggande utgångspunkter är att inga onödiga elanläggningar får byggas, en rationell utformning av elnät och att innehavaren av en nätkoncession kan bedriva sin verksamhet på ett ekonomiskt rationellt sätt, eftersom alla kostnader som uppkommer slutligen fördelas på anslutna kunder. Utgångspunkten i ellagen är att ingen starkströmsledning får byggas utan nätkoncession. Avsteg från koncessionsplikten får endast ske genom undantagen i förordning (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857), IKN-förordningen. Det ska i regel inte råda någon tvekan om vad lagstiftaren har avsett med undantaget och hur det ska tillämpas, speciellt eftersom det föreligger risk för straffsanktion.

Förordningsmotiven redogör för olika typer av undantag, och ytterligare förslag om undantag har införts i IKN-förordningen. Mot bakgrund av förändringarna på elmarknaden är utgångspunkten att varje bostadshus ska ha en egen anslutning till det koncessionerade nätet. 6 § IKN-förordningen är den enda undantagsbestämmelse som berör antalet anslutningar. Det finns en möjlighet att bygga ett kompletterande elnät för delning av energi. Det saknas dock konsekvensutredningar om borttagande av/minskat antal anslutningar till bostadshus eftersom det aldrig föreslagits att det koncessionerade nätet ska ersättas i sin helhet av ett internt nät. 22 c § IKN-förordningen medger bara att ett kompletterande delningsnät anläggs för att överföra och dela lokalt producerad energi. Det framgår dock inte att man får ersätta det koncessionerade elnätet i sin helhet.

Det föreligger normkonflikt mellan dels överordnad författning, ellagen, dels 6 § i IKN-förordningen och undantaget i 22 c § samma författning. Denna normkonflikt leder till svårigheter för elnätsägare, kunder och samhället. 6 § IKN-förordningen bör vara överordnad 22 c § och ska tillämpas enligt sin lydelse i aktuellt mål.

Överföring för annans räkning, och överföring av det koncessionerade nätets el kommer ske på det föreslagna interna nätet. För att överföring för annans räkning ska få ske krävs det beaktansvärda skäl. Vid denna bedömning ska områdeskoncessionärens intressen beaktas.

Utgångspunkten i IKN-förordningen är att varje bostadshus ska ha en egen anslutning till det koncessionerade nätet. Det anses i övervägandena i FM 2007:1 vara av vikt att varje bostadshus har en egen anslutning. Bland annat framhålls att den tekniska och ekonomiska komplexiteten ett elnät kan leda till störd eller avbruten överföring av el. Vidare framhålls det att elanvändare inte får tillträde till elmarknaden och att befintlig hyres- och bostadslagstiftning inte täcker förhållanden utanför byggnader. Därför får endast överföring ske till fristående enklare komplementbyggnader så som förråd, uthus, garage etc.

E.ON har på uppdrag från flera fastighetsägare i landet byggt bort interna elnät (gårdstomt) genom att bygga en anslutning per bostadshus. Det finns många interna elnät där avbrott och problem uppkommer och där det helt enkelt saknas resurser att åtgärda dem när interna elnät behöver förnyas, eller där ansvaret för det interna elnätet blivit en tvistefråga och konsumenten/boende hamnar i kläm. Nackdelarna väger därför tyngre än fördelarna för den enskilda konsumenten, varför varje bostadshus ska ha en egen anslutning till det koncessionerade nätet.

Om avsikten med 22 c § IKN-förordningen hade varit att ändra tidigare förordningsmotiv borde den offentliga utredningen tydligt redogjort för konsekvenserna avseende konsumenträttigheter och driftsäkerhet, men så har inte gjorts. Sedan 2007 har konsumentskyddet och rätten till tillträde till elmarknaden

stärkts väsentligt. Konsumenter inom IKN-nät saknar konsumenträttigheter utifrån ellagen. Mot bakgrund av såväl förordningens lydelse i 6 § samt mot bakgrund av de förarbeten som finns att tillgå och de problem som kan uppstå anser E.ON att varje bostadshus och byggnad som inte är en komplementbyggnad ska ha en egen anslutning till det koncessionerade elnätet.

I aktuellt ärende har E.ON ett redan utbyggt nät som i sin helhet avses ersättas med ett internt nät och gå från fyra till en anslutning. Oavsett om solceller byggs på fastigheten ska varje bostadshus ha en egen anslutning till det koncessionerade elnätet eftersom 22 c § endast medger ett kompletterande delningsnät, alltså ett nät som kan överföra el från en solpanel på en byggnad till en annan, inte att ersätta ett befintligt koncessionerat nät. Av ordalydelsen i 22 c § går det att konstatera följande: undantaget gäller endast överföring av el från en anläggning som producerar el eller energilagransanläggning. Det står inget om att överföra el som inte kommer från produktionsanläggningar eller har lagrats. Bestämmelsen ger heller inte stöd för att överföra el som överförs från det koncessionerade elnätet. Syftet med bestämmelsen är att överföra och konsumera el som producerats lokalt för att minska uttaget från det koncessionerade nätet. 6 § IKN-förordningen är den enda bestämmelsen som av ordalydelsen reglerar hur bostadshus ska anslutas till det koncessionerade nätet. 22 c § ger endast möjlighet till att anlägga ett kompletterande elnät för delning oavsett vilken byggnad eller anläggning produktionsenheten ansluts till med vissa begränsningar. Om Ei:s beslut inte ändras kommer kundrättigheter så som avbrottsersättning, rätt till god elkvalitet och ellagens krav på återställningstider, tillträde till elmarknaden etc att gå förlorade.

Ellagen syftar även till att skydda konsumenter mot ökade kostnader. Om det är fritt att ersätta det koncessionerade elnätet med ett eget inomgårdsnät kommer flertalet förtida avskrivningar av anläggningstillgångar att behöva ske, vilket påverkar konsumentkollektivet negativt i form av ökade kostnader, då färre anslutningar ska dela på elnätskostnaderna. Generellt sett är täta kundkollektiv, såsom i städer till gagn för andra kunder då kostnaderna fördelas på hela kollektivet. Om fler fastigheter med flera bostadshus övergår till en enda anslutning istället för en anslutning

per bostadshus, samtidigt som elnätsägarnas kostnader är oförändrade, så kommer kostnaden per anslutning att öka, vilket innebär att övriga kundkollektivet får betala mer och man kan med rätta anse att kundkollektivet därmed får subventionera innehavarna av de icke koncessionspliktiga elnäten. Det är heller inte bra ur miljösynpunkt att behöva ta bort och anlägga nya nät.

Ei har ansett att det finns beaktansvärda skäl utan att redogöra för vilka dessa beaktansvärda skäl är. Sökanden har själv angett att syftet med åtgärden är att gå från 4 till 1 abonnemang. Denna omständighet kan inte ensam utgöra ett beaktansvärt skäl. Om det anses lovligt att ta bort befintliga anslutningar och förhållandevis nya anslutningar ska avskrivas i förtid påverkar det E.ON:s kvarvarande kundkollektiv negativt. I ett större perspektiv kommer E.ON behöva bygga allt större anslutningar, då de måste dimensioneras för maximalt in- och uttag. Även andra delar av nätet kan behöva byggas om för att klara dessa effektoppar och de nätförluster som kommer uppstå. Detta påverkar E.ON och övriga kunder negativt.

Ei har beretts tillfälle att yttra sig över överklaganden och anfört i huvudsak följande. Vid bedömningen av beaktansvärda skäl ska hänsyn tas till den nätverksamhet som bedrivs. Det innebär enligt förordningsmotiven (Fm 2007:1 s. 31) att väga in nätkoncessionsinnehavarens ensamrätt att överföra el inom sitt nätkoncessionsområde. Ledningsnätet är avgränsat inom nätinnehavarens fastighet, varför det finns beaktansvärda skäl för att överföra el för annans räkning.

Innehavaren av det interna nätet har rådighet över den aktuella fastigheten och de ledningar som kommer att finnas inom fastigheten. Nätet har inte heller en för stor utbredning inom den aktuella fastigheten. Det är inte svårt att avgöra vad gränsen går mellan det interna nätets område och övrig mark.

Att det finns andra undantag i IKN-förordningen, såsom 6 §, innebär inte att 22 c § upphör att gälla och inte ska tillämpas. Det finns inte heller något stöd för E.ON:s påstående att 6 § IKN-förordningen är överordnad 22 c § IKN-förordningen. När det är fråga om överföring av egenproducerad el inom nätinnehavarens fastighet är

det 22 c § IKN-förordningen som ska tillämpas. Enligt den bestämmelsen finns inte något krav på en anslutning per bostadsbyggnad utan endast en anslutning.

DOMSKÄL

För bakgrund och tillämpliga bestämmelser, se Ei:s beslut, bilaga 1.

I likhet med Ei bedömer mark- och miljödomstolen att undantaget i 22 c § 1 IKN-förordningen innebär att det för ett internt markförlagt lågspänningsnät inom nättinnehavarens fastighet endast krävs en anslutning till överliggande nät när det gäller överföring av el från en anläggning som producerar el eller från en energilagringsanläggning, oavsett vad det är för typ av byggnader och anläggningar. Domstolen ansluter sig också till Ei:s bedömning att det finns beaktansvärda skäl för att överföra el för annans räkning. Sammantaget innebär det att förutsättningarna för undantag från kravet på nätkoncession är uppfyllda. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 5 december 2024.

Emil Karlsson

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Emil Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand. Föredragande har varit Nils Hjort.

2024-11-14

2024-103286-0007

Tillstånd

Bostadsrättsföreningen Sjöallén

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2024-06-10
MÅLNR: M 4771-24
AKTBIL: 3

2024-05-14

2023-103696-0007

Bindande besked om undantag från kravet på nätkoncession

Beslut

Ledningsnätet inom fastigheten [REDACTED], enligt bifogad karta, bilaga 1, omfattas av undantag från kravet på nätkoncession.

Beskrivning av ärendet

Bostadsrättsföreningen Sjöallén (sökanden), 716448-1124, har begärt bindande besked om undantag från kravet på nätkoncession för ett ledningsnät inom fastigheten [REDACTED] i Kungsbacka kommun, Hallands län.

Sökanden har i huvudsak uppgett följande.

Sökanden ska installera solceller och batterilagring på fastigheten Kolla 1:38. Sökanden äger fastigheten och kommer att äga det kommande markförlagda lågspänningsnätet. Fastigheten består idag av 41 lägenheter fördelat på tre bostadshus, ett teknikhus och tre byggnader för förvaring av exempelvis cyklar. Fastigheten har idag en servis vid teknikhuset. Från servisen distribueras elen till elcentralerna där mätare finns för varje lägenhet och för husens egna förbrukning såsom belysning, fläktar och hissar. Teknikhusets elcentral försörjer bland annat motorvärmare, laddstolpar, fjärrvärmecentral, avfallshantering och gårdsbelysning. Det kommer att finnas en anslutning för hela fastigheten och sökanden kommer att vara innehavare av abonnemanget.

Sökanden hänvisar till 6, 22 a, 22 b och 22 c §§ förordning (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857), härefter IKN-förordningen.

Nätföretagets synpunkter

E.ON Energidistribution AB har nätkoncession för område där aktuellt ledningsnät planeras. De har getts möjlighet att yttra sig över begäran, men har inte kommit in med några synpunkter.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Ellagen (1997:857)

En starkströmsledning får inte byggas eller användas utan tillstånd (nätkoncession). (2 kap. 1 §)

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på nätkoncession enligt 1 §. (2 kap. 5 §)

Nätmyndigheten ska i det enskilda fallet ge ett bindande besked i frågan om huruvida en starkströmsledning omfattas av undantag enligt föreskrifter som avses i 5 §, om ett sådant besked begärs av

- 1 den som avser att bygga eller använder ledningen, eller
- 2 innehavaren av nätkoncessionen för det område där ledningen finns eller är avsedd att finnas. (2 kap. 6 §)

Förordning (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857)

I denna förordning finns bestämmelser om undantag från kravet på nätkoncession enligt 2 kap. 1 § ellagen. (1 §)

Med internt nät avses en eller flera starkströmsledningar som innehavaren använder för överföring av el för egen räkning. (2 §)

Ett internt lågspänningsnät för överföring av el från en anläggning som producerar el eller från en energilagringsanläggning får, om anläggningen är direkt ansluten till det interna lågspänningsnätet och lågspänningsnätet inte är en luftledning, byggas och användas utan nätkoncession

- 1 inom nätinnehavarens fastighet [...]. (22 c § 1)

På sådana nät som får användas utan stöd av nätkoncession får överföring av el för någon annans räkning ske [...]

- 2 i de fall som anges i 24 § 5-10 om det finns beaktansvärda skäl för det. (23 § första stycket 2)

Vid bedömningen av om det finns beaktansvärda skäl ska hänsyn tas till hur överföringen påverkar den nätverksamhet som bedrivs av den berörda

nätkoncessionshavaren och till kostnaderna för att ansluta berörda elanvändare till det nät som används med stöd av nätkoncessionen. (23 § andra stycket)

Överföring av el för någon annans räkning får ske [...]

10 på ett sådant internt lågspänningsnät som avses i 22 c §, även om byggnaderna och anläggningarna har olika innehavare.

Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om hur elektriska starkströmsanläggningar ska vara utförda (ELSÄK-FS 2022:1)

Lågspänning är nominell spänning upp till och med 1 000 V växelspanning eller upp till och med 1 500 V likspänning. (3 §)

Ei:s motivering till beslutet

Ledningsnätet är undantaget från kravet på nätkoncession enligt 22 c § 1 IKN-förordningen.

Det planerade ledningsnätet är ett internt nät. Sökanden kommer att överföra el för egen räkning till fastighetens behov, såsom belysning, fläktar och hissar. Det är sökanden som äger fastigheten och kommer att vara innehavare av det markförlagda lågspänningsnätet. Det planerade ledningsnätet kommer därför vara inom nätinnehavarens fastighet. Solcellerna och batterilagringen kommer att vara direkt anslutna till det interna nätet.

För ett internt ledningsnät inom en och samma fastighet krävs det, enligt Ei, endast en anslutning till överliggande nät när det gäller överföring av el från en anläggning som producerar el eller från en energilagringsanläggning, oavsett vad det är för typ av byggnader och anläggningar (se Ei:s tidigare beslut i ärende 2021-100077). Sökanden kommer att ha en anslutning till överliggande nät, vilket är tillräckligt för ett ledningsnät enligt 22 c § 1 IKN-förordningen.

Sökanden kommer även att överföra el till de boende i flerbostadshusen, vilket innebär att överföring för annans räkning kommer att ske. Den grundläggande förutsättningen för överföring av el för någon annans räkning är uppfylld i och med att det kommer ske överföring av el för egen räkning.

Överföring av el för någon annans räkning får ske om det finns beaktansvärda skäl enligt 23 § och 24 § 10 IKN-förordningen. Lågspänningsnätet har en begränsad utbredning och är avgränsat inom den aktuella fastigheten. Ei bedömer att

ledningsnätet inte påverkar nätkoncessionsinnehavarens möjligheter att bedriva elnätsverksamhet inom sitt nätkoncessionsområde. Vad gäller kostnader för att ansluta berörda elanvändare till nätet med nätkoncession avser sökanden att ha en anslutning i stället för flera. Ei bedömer sammantaget att det finns beaktansvärda skäl för överföring av el för någon annans räkning på ledningsnätet.

Mot bakgrund av ovanstående är det planerade ledningsnätet undantaget från kravet på nätkoncession enligt 22 c § 1, 23 § och 24 § 10 IKN-förordningen. Ei prövar därför inte det aktuella ledningsnätet mot något av de andra undantagen i IKN-förordningen.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2.

Detta beslut har fattats av tf enhetschef Kristina Pers. Föredragande var juristen Louise Hultmark.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Kristina Pers

Louise Hultmark

Beslutet publiceras i e-diariet som nås via Ei:s webbplats.

Bilagor

- 1 Karta
- 2 Så här gör du för att överklaga

Skickas till

Bostadsrättsföreningen Sjöallén

Kontaktperson:

2024-05-14

2023-103696-0007

E.ON Energidistribution AB

koncessioner@eon.se

2024-05-14

2023-103696-0007

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.